

Namık Kemal University

Institute of Social Sciences

No: 01 / 2015

AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİNİN VAROLUŞ KRİZLERİ ÜZERİNE REEL POLİTİK BİR DENEME

Yrd. Doç. Dr. Halit Burç AKA

Sosyal Bilimler Metinleri
Papers on Social Science

SOSYAL BİLİMLER METİNLERİ

Papers on Social Science

Sürelî Hakemli Dergi

ISSN 1308–4453 (Print)
ISSN 1308–4895 (Internet)

Sahibi/ Owner: Prof. Dr. Osman ŞİMŞEK- Rektör
Namık Kemal Üniversitesi Adına

Baş Editör/ Editor in Chief: Prof. Dr. Ahmet KUBAŞ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yayın Kurulu/ Editorial Board:

Prof. Dr. Rasim YILMAZ
Prof. Dr. Abdülkadir IŞIK
Prof. Dr. Alpay HEKİMLER
Prof. Dr. Dilek ALTAŞ
Yrd. Doç. Dr. İrfan ATALAY
Yrd. Doç. Dr. Seda Ş. GÜNGÖR
Yrd. Doç. Dr. Tefik SÜTÇÜ
Yrd. Doç. Dr. Harun HURMA
Arş. Gör. Aytaç GÜT

Sosyal Bilimler Metinleri Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından online ve basılı olarak sosyal bilimlerin farklı alanlarında yapılan çalışmaların duyurulması ve kamu oyu ile paylaşılarak tartışmaya açılmasına yönelik olarak yayınlanan, farklı üniversitelerdeki öğretim üyelerinden oluşmuş Hakem Kuruluna sahip, **ASOS**, **ZDB**, **PROQUEST** ve **Index Copernicus** tarafından indekslenen **uluslararası, akademik hakemli ve süreli** bir yayındır. Çalışmada öne sürülen görüş ve düşünceler yazara ait olup Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünü bağlamaz.

İndirme Adresi:

<http://sosyalbe.nku.edu.tr/>

Namık Kemal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Değirmenaltı Yerleşkesi
TR-59030 Tekirdağ
Tel: +90-282-250 4500
Faks: +90-282-250 9932
E-Posta: sosyalbilimler@nku.edu.tr

Hakem Kurulu

Levent AKIN	Prof. Dr.	Ankara Üniversitesi
Yusuf ALPER	Prof. Dr.	Uludağ Üniversitesi
Sudi APAK	Prof. Dr.	Beykent Üniversitesi
Neşe ATİK	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Hasan BOYNUKARA	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Tankut CENTEL	Prof. Dr.	Koç Üniversitesi
Toker DERELİ	Prof. Dr.	Işık Üniversitesi
Nadir DEVLET	Prof. Dr.	İstanbul Ticaret Üniversitesi
Ayten ER	Prof. Dr.	Gazi Üniversitesi
Nalan GÜREL	Prof. Dr.	Marmara Üniversitesi
Alpay HEKİMLER	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Abdulkadir IŞIK	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
İsmail Hakkı İNAN	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Cem KILIÇ	Prof. Dr.	Gazi Üniversitesi
Ahmet KUBAŞ	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Derman KÜÇÜKALTAN	Prof. Dr.	Arel Üniversitesi
Thomas LOPEZ GUZMAN	Prof. Dr.	Cordoba Üniversitesi
Ahmet MAKAL	Prof. Dr.	Ankara Üniversitesi
Ahmet SELAMOĞLU	Prof. Dr.	Kocaeli Üniversitesi
Ali Nazım SÖZER	Prof. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Yaşar ŞENLER	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Can TUNCAY	Prof. Dr.	Bahçeşehir Üniversitesi
Banu UÇKAN	Prof. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Devrim ULUCAN	Prof. Dr.	Maltepe Üniversitesi
Rasim YILMAZ	Prof. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Oktay Salih AKBAY	Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Leyla ATEŞ	Doç. Dr.	Kemerburgaz Üniversitesi
Şener BAĞ	Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Süleyman BAŞTERZİ	Doç. Dr.	Ankara Üniversitesi
Petru GOLBAN	Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Aşkın KESER	Doç. Dr.	Uludağ Üniversitesi
S. Ahmet MENTEŞ	Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Hakan ONGAN	Doç. Dr.	İstanbul Üniversitesi
Murat Selim SELVİ	Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Abdülkadir ŞENKAL	Doç. Dr.	Kocaeli Üniversitesi
Ali TİLBE	Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Aykut Hamit TURAN	Doç. Dr.	Kocaeli Üniversitesi
İrfan ATALAY	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Sonel BOSNALI	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Tatiana GOLBAN	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
İmran GÜR	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Ali GÜREL	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Lütfü ŞİMŞEK	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Tevfik SÜTÇÜ	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Çiğdem VATANSEVER	Yrd. Doç. Dr.	Namık Kemal Üniversitesi
Ahmet Zeki BULUNÇ	Dr.	Başkent Üniversitesi (Emekli Büyükelçi)
Oscar A. POMBO	Dr.	Colef Üniversitesi

Hakem kurulunda yer alan isimler unvan ve soyadına göre alfabetik sıralanmıştır. Yayınlanmak üzere gönderilen çalışmaların konularına göre hakem ilavesi yapılabilir.

Avrupa Bütünleşmesinin Varoluş Krizleri Üzerine Reel Politik Bir Deneme

ÖZET

Makalenin araştırma problemi, küresel çaplı ekonomik krizler sırasında Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizine girmesidir. Dünyadaki bütünleşme hareketleri içinde biricik olmasına, kurumsal ve hukuksal açısından ulus devleti aşmaya aday bir siyasal örgütlenme modeli vaat etmesine rağmen, Avrupa bütünleşmesi, ekonomik krizler sürecinde, dağılma öngörülerine sıklıkla muhatap olmaktadır. Avrupa bütünleşmesinin gelecek senaryolarını veya bütünleşmenin dağılıp dağılmayacağını tartışmak makalenin amacı değildir. Makale Avrupa bütünleşmesinin hayata geçirilme gerekçeleri ile varoluş krizleri arasındaki ilişkiyi göstermeyi amaçlamaktadır. Böylece makale küresel ekonomik kriz dönemlerinde, Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizine girmesinin anlaşılmasına katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Bütünleşmesi, Reel Politik, Realizm

A Real Politic Essay On Existential Crises Of European Integration

ABSTRACT

The fact that European integration experiences an existential crisis during the global economic crises constitutes the research problem of the article. Being a unique and promising a candidate political organization model which may surpass the nation state, European integration is often confronted with predictions that it disintegrate throughout the global economic crises. The article aims to demonstrate the relation between the rationale behind the European integration and its existential crises. Thus, the article seeks to make a contribution to the understanding the reasons of predictions that European integration dissolve during the global economic crises.

Key Words: European integration, Reel Politic, Realism

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
İÇİNDEKİLER	IV
1. GİRİŞ	1
2. YAZINA BAKIŞ	1
3. REEL POLİTİK DÜSTURLAR	3
4. GÜVENLİK SACAYAĞI OLARAK AVRUPA	4
5. ULUSAL ÇIKALAR BAĞLAMINDA AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİ	6
6. AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİNİN VAROLUŞ KRİZİ	8
7. SONUÇ	10
KAYNAKLAR	11

1. GİRİŞ

2008 küresel ekonomik krizinin, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde ekonomik buhrana yol açarken, Avrupa bütünleşmesini varoluş krizine soktuğunu söyleyebiliriz. Bu varoluş krizinin en açık yansımaları, Avro bölgesinde yaşanan gelişmelerde görmek mümkündür. “Yunanistan kriziyle ortaya çıkan, kısa sürede İspanya, Portekiz ve İtalya’ya da sıçrayan finansal buhran, Avrupa bütünleşmesinin en önemli sütunlarından olan avro bölgesinin sürdürülebilirliği konusunda yoğun tartışmalar başlatmıştır” (Öniş & Kutlay, 2012, s.4). Avrupa bütünleşmesinin ekonomik bütünleşme olduğu düşünülürse, Avro bölgesinin sürdürülebilirlikten çıkmasının anlamı, bütünleşmenin ekonomik ve parasal birlik düzeyinin, en iyi ihtimalle, ortak pazara gerilemesi, en kötü ihtimalle, bütünleşmenin hukuksal ve kurumsal olarak dağılması demektir.

Makalenin araştırma problemi, küresel çaplı ekonomik krizler sırasında Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizine girmesidir. Dünyadaki bütünleşme hareketleri içinde biricik olmasına ve ulus devleti aşmaya aday bir siyasal örgütlenme modeli vaat etmesine rağmen, Avrupa bütünleşmesi, ekonomik krizler sürecinde, dağılma öngörülerine sıklıkla muhatap olmaktadır. Avrupa bütünleşmesinin gelecek senaryolarını veya bütünleşmenin dağılıp dağılmayacağını tartışmak bu makalenin amacı değildir. Makale, Avrupa bütünleşmesinin hayata geçirilme gerekçeleri ile varoluş krizleri arasındaki ilişkiyi göstermeyi amaçlamaktadır. Böylece makale küresel ekonomik kriz dönemlerinde Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizine girmesinin anlaşılmasına katkı sunacaktır.

Makaledeki ana soru şudur: Neden küresel ekonomik kriz / buhran dönemlerinde Avrupa bütünleşmesinin sürdürülebilirliği tartışılmaktadır? Makalede, yöntem olarak vaka çalışması benimsenmiştir. Veriler ağırlıklı olarak birincil kaynaklara ve yazına dayanmaktadır. Birincil kaynaklar arasında Marshall Yardımı, Schuman Bildirgesi, Paris ve Roma Anlaşmaları, yer almaktadır. Literatür seçiminde ise 1945 – 1963 döneminde Avrupa bütünleşmesini inceleyen eserlere ağırlık verilmiştir.

Makalenin ilk bölümünde, reel politik çerçevede Avrupa bütünleşmesini değerlendiren çalışmalar özetlenmiştir. İkinci bölümde reel politik yaklaşımın temel önermelerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, Batı Avrupa’nın karşılaştığı ekonomik sorunlardan kaynaklı tehditler ele alınmıştır. Dördüncü bölümde, üye devletlerin Avrupa bütünleşmesine destek verme gerekçelerini ulusal çıkar parametresi bağlamında izah edilmiştir. Son bölümde ise reel politik çerçevede bir değerlendirme yapılmıştır.

2. YAZINA BAKIŞ

Avrupa bütünleşmesinin ortaya çıkışını reel-politik bağlamda açıklayan üç ana grup çalışma bulunmaktadır. İlk grup açıklamaya göre, devletler dış tehditlere karşı güçlerini arttırmak için birleşir. Bu nedendir ki İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki Sovyet tehdidi Avrupa bütünleşmesini kolaylaştırmıştır. Dış tehdidin olmaması halinde, Avrupa bütünleşmesinin akamete uğraması beklenmektedir. (Mearsheimer, 1990; Waltz, 1986). Bu gruptaki çalışmalar, iki hususu açıklamakta

yetersiz kalmaktadır. Birincisi, üye devletlere yönelik tehdit sadece dış kaynaklı değil, aynı zamanda iç kaynaklı da olabilir. Savaş sonrası yaşadıkları ekonomik buhran nedeniyle komünizmin üye ülkelerin siyasal rejimlerini teslim alma ihtimali, iç kaynaklı yakın bir tehditti. Ayrıca, Avrupa bütünleşmesine dâhil olmasından sonra, Batı Almanya'nın yeniden yayılmacı politika izleme potansiyelinin iç tehdit mi yoksa dış tehdit mi sayılması gerektiği tartışmalıdır.

İkinci grup açıklamaya göre, ABD'nin Kıta Avrupası'ndaki güvenlik çıkarları ve beklentileri Avrupa bütünleşmesini hızlandırmıştır. ABD, Avrupa'nın güvenliğinin sağlanmasında aktif rol oynamış, bu bağlamda NATO'nun kurulmasına öncülük etmiştir. Öte yandan, ABD Marshall Planı çerçevesinde Batı Avrupa devletlerinin, bilhassa ekonomik alanda, işbirliği yapmasında ısrarcıdır. Hatta Avrupa'da ABD benzeri bir siyasal federasyonun kurulmasından yanadır (Binnendijk & Kugler 2004; Schwabe, 2001). Oysa ABD'nin Kıta Avrupası'nın güvenliğine müdahil olmasının, Avrupa bütünleşmesini kolaylaştırdığı varsayımına dayalı çalışmalar, ABD'nin Kore Savaşı sırasında sırtına binen askeri yükü azaltmak amacıyla Avrupa bütünleşmesinin üye devletlerinden taleplerinin (Batı Almanya'nın silahlandırılması ve Batı Avrupa'ya özgü bir askeri işbirliği) yerine getirilmemesini izah edememektedir.

Son olarak, Avrupa bütünleşmesinin, iki dünya savaşının saldırgan ülkesi Almanya'nın yeniden yayılmacı ve saldırgan politikalar izlemesini engellemek amacıyla hayata geçirildiğini ileri süren çalışmalar bulunmaktadır (Milward 1984; Dinan 1994). Nitekim Avrupa bütünleşmesinin ilk resmi belgesinde, "kömür ve çelik üretiminin bu şekilde bir araya getirilmesiyle... Fransa ile Almanya arasında savaş çıkması ihtimalini düşüncelerden sileceği gibi madden de imkânsız kılacaktır" (Schuman Bildirgesi, 1950) ifadesi bu gruptaki açıklamaların en güçlü dayanağını oluşturmaktadır. Ancak, bu tür açıklamalar, Batı Almanya dışındaki diğer üyelerin, bütünleşme üzerinden ulusal güç devşirecek olmalarını ihmal etmektedir. Diğer bir ifadeyle, üye devletler Avrupa bütünleşmesi sayesinde ekonomik güçlerini arttırmışlardır. Ayrıca, 1957 Roma Anlaşmalarıyla kurulan Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) orta ve uzun vadede en çok Batı Almanya'nın ekonomik çıkarlarına hizmet ettiği görülmektedir. Dolayısıyla Avrupa bütünleşmesini Almanya'nın yayılmacılığını kontrol etmek amacıyla hayata geçirildiği varsayımı doğrudur ancak yeteri kadar açıklayıcı değildir.

Yukarıda kısmen özetlenen çalışmalar, Avrupa bütünleşmesini reel politik çerçevede okumalarına rağmen, onun üye devletlerin ekonomik güçlerini artırıcı işlevi öne çıkarılmamıştır. Oysa komünizm ve Almaya yayılmacılığı tehditlerine sadece askeri güçle karşı koymak mümkün değildir. Üye devletlerin ekonomik bakımdan ulusal güçlerini tahkim etmesi gerekmektedir. Sonuçta reel politik okul, güç hiyerarşisinde askeri gücün en tepede ve belirleyici olduğunu savunmakla birlikte ekonomik gücün askeri gücün tamamlayıcısı olduğunu ve onun sürdürülebilirliğini sağladığını kabul eder.

Bu çerçevede, makale Avrupa bütünleşmesi reel politik bir proje olarak, Batı Avrupa'nın güvenlik sacayağından biri olarak hayata geçirildiği ana varsayımına dayanmaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Batı Avrupa'nın güvenliğinin askeri sacayağını NATO, siyasi sacayağını Avrupa Konseyi, ekonomik sacayağını ise Avrupa bütünleşmesi oluşturmaktadır. Üye devletler, iki kutuplu uluslararası

sistemde ulusal güçlerini artırmaya başlarken, liberal demokrasi ve ekonomiye eklenmiş olarak bir askeri blok oluşturmayı başarmışlardır. Avrupa bütünleşmesi üye devletlerin ekonomik gücünü artırma işlevine sahip olmakla beraber, ekonomik kriz dönemlerinde varoluş krizini de tetiklemektedir; çünkü bütünleşme, Avro krizinde olduğu gibi üye devletlerin ekonomik güçlerini sarsıcı çıktılar üretebilmektedir.

3. REEL POLİTİK DÜSTURLAR

Glossary of Terms for Conflict Management and Peacebuilding sözlüğünde, klasik realizm veya reel politik “uluslararası sistemi tabiatında kaotik olarak değerlendiren ve devleti uluslararası siyasetin temel aktörü olarak gören bir düşünce okulu” olarak tanımlanmıştır. Morgenthau’nun altı ilkesi klasik realizmin temel varsayımları kabul edilse bile real politik, sadece Morgenthau’dan değil, pek çok farklı kuramcıdan müteşekkil düşünce okuludur. O nedenle, bu makalede farklı realist kuramcılarının ortaklaştıkları düsturlar özetlenecektir.

Reel politik okulun ilk düsturuna göre, insan doğasının bencil ve kendi çıkarlarını gözetir. Kaotik yapıdan kurtulmak için insanlar tarafından kurulan devlet de doğal olarak çıkarını gözetir. Dolayısıyla bir devlet, güç çerçevesinde tanımlanmış ulusal çıkarlarını gerçekleştirme peşinde koşar. İkincisi, iç politikanın aksine, bağlayıcı bir üst otorite olmadığından uluslararası sistem anarşiktir. Üçüncüsü, bir devletin en önemli vazifesi, varlığını sürdürmek ve ulusal güvenliğini sağlamaktır. Dördüncüsü, uluslararası siyaset bir güç mücadelesidir. Son olarak, devletler uluslararası politikanın gerçekliklerini kabul ederek rasyonel siyaset yaparlar.

Reel politik, yüksek siyaset alanında egemenliğin devrine dayalı her türlü işbirliği biçimi reddederken, bir devletin varlığını sürdürmesi ve güvenliğini sağlayabilmesi için ulusal güçten medet ummasını dikte eder. Ancak, ulusal gücü, varlığını korumada ve güvenliğini sağlamada yeterli değil ise bir devlet ulusal gücünü işbirlikleriyle desteklemeli ve yeterli hale getirmelidir. Bu nedenle, “devletler hedeflerine gücün edinilmesi, elde tutulması, artırılması veya gösterilmesi ile yönelmeye çalışırlar. Bu doğrultuda ittifaklara gidebilirler, denge politikası izleyebilirler veya şiddet kullanabilirler” (Çaman, 2007, s.41).

Reel politik okula göre, yüksek siyaset alanında yapılan askeri ittifakların yanı sıra alçak siyaset alanındaki işlevsel işbirlikleri kabul edilebilir; çünkü “uluslararası güç sistemi içindeki teknik, ticari, mesleki türden organizasyonlar ... yüksek siyasetin bakış noktasıyla ilgisi olmayan uluslararası ilişkiler alanıyla sınırlıdır” (Schwarzenberger, 1941, s.388). Ayrıca devletlerarası nitelikli uluslararası işlevsel toplulukların oluşumu “en azından uluslararası çatışmaların yumuşamasını ve azalmasını gerektirmeli ki böylece farklı ulusların üyelerini birleştiren çıkarlar, onları ayırıştırılardan daha önemli hale gelebilsin” (Morgenthau, 1960, s.536). Son olarak, reel politik okula göre “en güçlü devletler [uluslararası] örgütlerin kurallarını kendi ulusal çıkarlarına uyumlu hale getirir” (Cohn, 2002, s.22) ve uluslararası örgütler “temelde güç ilişkilerinin dışı vurulduğu mücadele alanları olarak hizmet eder” (Evans and Wilson, 1992, s.330).

Reel politik okulun ekonomiye bakışı şudur: “Ekonomi alanını ilgilendiren ekonomi siyaseti ile siyaset siyasalarının aracı olan ekonomi politikalarını birbirinden ayırmak gerekir. Siyaset siyasasının amacı, diğer ulusu siyasalarını kontrol etmektir” (Morgenthau, 1960, 28). Bu çerçevede, i) zenginlik hem güvenlik hem de saldırganlık açısından gücün mutlak gerekli araçlarındandır. ii) güç zenginliğin elde edilmesinde ve korunmasında araç olarak gereli ve değerlidir. iii) hem zenginlik hem güç ulusal siyasetin nihai hedefleridir. iv) askeri güç ve ekonomi arasında uzun vadede uyum ve refah vardır (Viner, 1958, s.286).

Özetle, reel politik okul, yüksek siyaset – alçak siyaset ayırımına giderek, yüksek siyaset alanında egemenlik ve çıkar çatışmalarına yol açmayacak; ama devletlerin güçlerini arttırmasına hizmet ettiği ve barış sorununu çözebildiği sürece uluslararası nitelikli işlevsel işbirliklerine cevaz vermektedir.

4. GÜVENLİK SACAYAĞI OLARAK AVRUPA

İkinci Dünya Savaşı'nın yol açtığı maddi ve manevi yıkım nedeniyle Batı Avrupa ülkelerinin hiçbiri savaş sonrası düzende ulusal güvenliklerini tek başlarına sağlayacak kadar yeterli askeri ve ekonomik ulusal güç unsurlarına sahip değildi. Üstelik savaş sonrasında da ulusal güvenlikleri tehdit altındaydı. Bunlar arasında en ciddi tehdit Sovyet yayılcılığıydı. 1948 yılında yaşanan iki olay (Çekoslovakya'daki darbe ve Berlin'in SSCB tarafından abluka altına alınması) Batılı ülkeler nezdinde Sovyet tehdidinin ciddiyetini ortaya koymaktaydı. Bunun sonucu olarak, Batı Avrupa ülkeleri, 1949 yılında ABD öncülüğünde kurulan askeri ittifak olan NATO'da yer alarak Sovyet yayılcılığına karşı tedbirini almıştır. NATO'nun bir saldırı veya saldırı tehdidine karşı üyelerini savunma taahhüdü ve bir üyesine yapılacak saldırının tüm üyelerine yapılmış varsayılacağı ilkesi, Batı Avrupa'yı Sovyet yayılcılığına karşı güvenceye almaktaydı.

Batı Avrupa ülkeleri için bir diğer tehdit ise komünizmdir. “Batı Avrupa'daki her hükümet, özellikle Fransa ve İtalya'daki zayıf ve istikrarsız hükümetler, Sovyet yönetiminin organizasyon ağı ve muazzam propaganda sistemi vasıtasıyla oluşturduğu çeşitli baskı biçimlerine karşı kırılıyordu” (Byrnes, 1956, s.168). Batı Avrupa ülkelerinin yaşadığı açlık, yoksulluk, sağlık sorunları, altyapısızlık gibi sorunlar nedeniyle çok ciddi bir ekonomik, sosyal ve siyasi çöküşle karşı karşıya kalacağı öngörülmekteydi (Marshall, 1947). Kötü ekonomik koşullar, komünizmin Batı Avrupa'daki siyasal rejimleri teslim almasına ve Kıta'nın dolaylı olarak Sovyet kontrolüne geçmesine uygun zemini hazırlıyordu. Batı Avrupa ülkeleri için komünizm, askeri tedbirle değil, ekonomik güçle bertaraf edilebilirdi ve bu ülkeler ekonomik güç açıklarını, NATO'da olduğu gibi devletler arası işbirliğiyle kapatılabildi.

Batı Avrupa'yı ekonomik darboğazdan çıkaracak ilk hamle, ABD'nin 1947'de Marshall Planı'nı devreye sokmasıdır. Planın misyonu, “içinde özgür kuruluşların var olabileceği siyasi ve sosyal koşullar yaratmak için dünyada iyi işleyen bir ekonomiyi yeniden canlandırmaktır” (Marshall 1947). Marshall

Planı'nın amacı ise "Avrupa Kalkınma Programı'nın (AKP) Batı Avrupa'ya bir bütünleşmeden, bir ekonomik ve/veya siyasal birliğe ulaştıracak yolu hazırlamasıydı" (Kunz, 1997, s.169). Plan, kısa vadede, Batı Avrupa'ya ticaretine can suyu verecekti; çünkü "Avrupa'da uzun dönemli güç dengesi, ticaret krizi nedeniyle tehlikeye gireceğe benziyordu" (Leffler, 1992, s.163) Nitekim planın çıktısı olan AKP dâhilinde 1948 – 1952 yılları arasında doğrudan yardım, borç teminatı, hibe, tıbbi ihtiyaçlar adı altında 13 milyar doların üzerinde maddi yardım yapıldı (Best & et al. 2004, s.222).

1950 yılında katılımcı ülkelerin çoğunda enflasyon kontrol altına alınmıştı; Avrupa içi ve Avrupa dışı ticaret ise Marshall Planı'nın uygulamaya konmasıyla beklenenin çok üstünde bir iyileşme göstermişti. Marshall Planı dönemi boyunca, Batı Avrupa'nın toplam gayrisafi yurtiçi hasılası yüzde 32'yi aşarak 120 milyar dolardan 159 milyar dolara yükselmişti. Tarım üretimi, savaş öncesi dönemdekine oranla yüzde 11 artmış, endüstriyel üretim ise aynı döneme göre yüzde 40 oranında yükselmişti. Marshall Planı gerekli ithallerin yapılmasını sağlamış, üretimdeki dar boğazları açmış, daha yüksek oranda sermaye oluşumunu teşvik etmiş ve enflasyonun düşmesine yardımcı olmuştur. Bütün bunlar ise Avrupa'yı üretimde kazanca, ticarete gelişmeye ve bütün modern Avrupa tarihinde görülen en dayanıklı sosyal barış ve refah çağına götürmüştür. (Hogan, 1983, s.430). Bu plan Batı Avrupa ülkelerinde ekonomik büyümeyi canlandırarak, siyasal rejimlerinin korunmasında ve devamının sağlanmasında hayati rol oynamıştır.

Batı Avrupa ülkelerinin komünizm tehdidine karşı güçlendirilmesi amacıyla odaklanılan ekonominin yeniden imarı ve canlandırılması Almanya'nın geleceğini de dolaylı olarak belirledi. Oysa savaş zamanında Almanya'nın siyasal varlığına son verilmesi konusunda ABD, SSCB, Britanya ve Fransa arasında mutabakat vardı. Ancak Almanya'nın bütünüyle yok edilmesi, Kızıl Ordu'nun geleneksel Avrupa güç dengesine meydan okumasına izin verecekti (Graebner, 1969, s.122). Bu nedenle ABD ile Batı Avrupa ülkeleri, hem Sovyet yayılcılığına tampon bölge olması, hem komünizm tehdidiyle mücadele edebilmek için gereken sanayi ve teknoloji bilgisi ve deneyimi nedeniyle Almanya'nın siyasal varlığının sürdürülmesi konusunda anlaşmaya vardılar; ancak Almanya'nın Avrupa için potansiyel tehdit olmasının da önüne geçilmeliydi.

Özetle, komünizmin domino etkisiyle Batı Avrupa rejimlerini teslim alabilir, Kıta Avrupası Sovyet kontrolüne geçebilirdi (Schwabe, 2001, s20). Batı Avrupa'nın kötü ekonomik koşullardan beslenen komünizm tehdidini yakından hissetmekteydi. Komünizm tehdidinin üstesinden gelinebilmesinin şartı ise ekonomik iyileşme ve bunun sürdürülebilir hale getirilmesiydi. Hedeflenen sürdürülebilir iyileşme için Almanya'nın ekonomik deneyimine ihtiyaç vardı. Ancak, Alman ekonomisi canlandırılırken, Almanya'nın yeniden saldırganlaşmasına izin verilmemesi gerekiyordu. İşte bu dengeyi sağlayacak proje Avrupa bütünleşmesiydi. Avrupa bütünleşmesi, komünizm ve gelecekteki Alman tehditlerine yönelik çifte çevreleme siyasetidir. (Leffler, 1992, s.279). Avrupa bütünleşmesi ve kurumları, Batı Avrupa'nın varlığına ve güvenliğine yönelik tehditlere karşı güvenlik tedbirlerinin ekonomik sacayağını oluşturacaktır.

5. ULUSAL ÇIKALAR BAĞLAMINDA AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİ

Fransa, Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg Avrupa bütünleşmesinin orijinal altı olarak bilinen kurucu devletlerdir. Bu devletlerin ortak noktası, NATO'nun kuruluşunda yer alan on beş devletten biri olmalarıdır. NATO üyeliğiyle ulusal güçlerini askeri açıdan desteklemeyi amaçlamışlardır. Ancak bir önceki bölümde izah edildiği üzere ekonomik koşullardan kaynaklanan komünizm ve Almanya sorunlarına karşı kırılganlıkla mücadele edebilmek için ulusal güçlerini destekleyecek işbirliklerine ihtiyaç duymaktaydılar. Bu nedenle, orijinal altı bütünleşme projesine idealist amaçlarla değil, reel politik hesaplar yaparak dâhil olmuşlardır. Bu bölümde her bir kurucu ülkenin bütünleşme bağlamındaki ulusal çıkarları değerlendirilecektir.

İkinci Dünya Savaşı'nın galip ülkeleri arasında yer almasına rağmen, Fransa savaşın yol açtığı maddi ve manevi yıkımdan en fazla etkilenen ülkeydi. Doğal olarak, savaş sonrası varlığını sürdürmesi öncelikli amacıydı; ancak bunun için ulusal gücünü arttıracak önlemleri almalıydı. Ancak Fransa'nın ABD ve Britanya'ya ile çatışmayı göze alarak ulusal gücünü artırma arayışında olamayacağını altını çizmek gerekir.

Fransa'nın ekonomik gücünü toparlaması ve artırması amacıyla, 1946 yılında Jean Monnet tarafından Fransız ekonomisini yeniden canlandırmak üzere *Modernleşme ve Ekonomik Kalkınma Planı* hazırlandı. Planın amacı,

Fransız ihraç mallarının uluslararası ekonomide rekabet edebilmesini için Fransız ekonomisini yeniden canlandırmak ve modernize etmektir. Plan, ekonomide altı temel sektöre odaklanarak, Alman ağır sanayi ürünlerinin ve önceden Almanya'nın arz sağladığı pazarların yerini almayı amaçlamaktaydı... Hükümet hem yaşam standartlarını yükseltecek hem Fransa'yı uluslararası anlaşmalara değil, Fransa'nın ulusal gücüne dayalı olarak Almanya karşısında daha büyük güvenlik tedbiriyle donatacak büyüme ideolojisini benimsemişti (Lynch, 1984, s.232 - 233).

Bu amacın doğal bir sonucu olarak, Fransa Almanya'nın yeniden siyasal sisteme dâhil edilmesinden yana değildir. Fransa siyasal birliğini sağladığından beri Almanya'yı bir güvenlik endişesi olarak görmüştür. Bu nedenle "Fransız siyasi ve ekonomik gücünü Almanya'nın zayıflığı üzerine bina eden geleneksel görüş" (Lynch, 1984, s.242) Fransa'nın güvenlik politikalarının temeli olagelmıştır. Ne var ki, geleneksel görüşün aksine Fransa, Almanya'nın savaş sonrası siyasal sisteme dâhil olmasına rıza göstermek durumunda kalmıştır. Zira ABD ve Britanya 1948'de yapılan Londra Konferansı'nda liberal demokrasi üzerine bina edilmiş Batı Almanya'nın kurulmasına karar vermişlerdi. "Eğer Fransa Batı Almanya devletinin kurulmasına muhalefet etseydi Britanyalılar ve Amerikalılar kendi bölgelerinde bir şekilde kararı hayata geçirebilirdi ve Fransa Alman demokratik canlanışına hasım olarak ortaya çıkmış olacaktı" (Dedman, 1996, s.60). Bu, Soğuk Savaş koşullarında Fransa'nın üstesinden gelmekte

zorlanacağı bir pozisyona düşmek demektir. Zira Fransa komünizmle mücadelesinde özellikle ABD ve onun liberal demokrasi yanlısı ülkelere sağlayacağı mali yardımlara ihtiyaç duymaktaydı.

“1948 Londra Konferansı'nın ardından, Robert Schuman Fransa'nın Almanya'ya yönelik politikasında bir radikal değişime ihtiyacı olduğunu farkına vardı” (Dedman, 1996, s.60). Elbette Fransa hala Almanya'yı potansiyel bir tehdit olarak görmekteydi; ancak yüzleşmek zorunda olduğu komünizm tehdidi son derece yakın ve ciddi bir tehditti. Schuman biri yakın, diğeri potansiyel iki tehdidi eş zamanlı çözmeye yönelik bir plan hazırlattı ve bunu 9 Mayıs 1950'de dünyaya ilan etti.

Schuman'ın adıyla anılan bildirgeye göre, “Fransa ile Almanya arasında çok uzun süredir var olan karşıtlığın ortadan kaldırılmasını gerektirmektedir” (Schuman Bildirgesi, 1950). Bu doğrultuda, savaş mühimmatlarının üretiminde temel ihtiyaç maddesi olan kömür ve çelik üretimi ortak bir yüksek merciinin kontrolünde olacaktır. “Bu şekilde sağlanacak üretim dayanışması, Fransa ile Almanya arasında savaş çıkması ihtimalini düşüncelerden sileceği gibi madden de imkânsız kılacaktır” (Schuman Bildirgesi, 1950). Fransa böylece Almanya'nın sanayileşme sürecini dolaylı da olsa kontrol altına alacak ve askeri amaçla bir üretim yapılmasının önüne geçecektir. Ayrıca, Schuman Bildirgesi, katılımcı ülkelerin “yaşam standartlarının yükseltilmesine ve barışçıl kazanımların geliştirilmesine katkı yapmayı” (Schuman Bildirgesi, 1950) amaçlayarak Fransa'nın komünizmle mücadelede ihtiyaç duyduğu ekonomik güce destek olacaktır. Şu husus açıktır ki Fransa, Avrupa bütünleşmesini kendi ulusal çıkarlarını merkeze alarak ortak çıkar üretecek biçimde planlamıştır.

Batı Almaya 1951 Paris Anlaşması ile siyasal varlığını kazanmıştı, ancak en önemli amacı tam egemen bir devlet olabilmektir. İşgal döneminde kurulan Uluslararası Ruhr İdaresi'nin en önemli görevlerinden biri, kömürün ve çeliğin dağıtımıydı. Diğer önemli görevi ise tüm Alman ekonomisini denetlemektir. Ancak, Uluslararası Ruhr İdaresi Anlaşması'nın 32. maddesine göre “Almanya için barış anlaşması yürürlüğe girene kadar yürürlükte kalmaya ve ondan sonra söz konusu barış anlaşmasında öngörüldüğü gibi devam edecektir”. Dolayısıyla Batı Almanya'nın Uluslararası Ruhr İdaresi gölgesinde ekonomisini yönetmesi ve tam egemen bir devlet olması mümkün değildi. Bu bakımdan Avrupa bütünleşmesi, Almanya'nın hem tam egemen devlet olabilmesinin hem de uluslararası toplumda yeniden kabul edilmenin kapısını açacaktı.

Irwing'e göre (1976, s.401) “İtalya için Avrupa bütünleşmesi az bir ilgi çekerken (Avrupa Savunma Topluluğu hariç), NATO için aksi doğrudur”. Bunun nedeni, İtalya'nın komünist rejimlerle yönetilen Yugoslavya'dan ve sadece Adriyatik'in ayırdığı Arnavutluk'tan rahatsız olmasıydı. SSCB destekli Yugoslavya veya Arnavutluk saldırganlığına karşı NATO sığınılacak limandı. Öte yandan “yaşam düzeyinin son derece düşük olduğu İtalya'da açlık tehlikesi de baş göstermişti. Mussolini'ye ve faşistlere duyulan büyük nefret de yukarıda sayılan olumsuzluklara eklendiğinde, tıpkı Fransa'da olduğu gibi komünistler 1946'dan itibaren çok önemli bir siyasi güç haline geldiler” (Erhan, 1996, s.262). İtalya sadece NATO üyeliğiyle iç kaynaklı komünizm tehdidini bertaraf edemezdi Gayet stratejik bir akılla ABD İtalya'yı Batı Avrupa'nın inşasına dâhil ettirdi (Willis, 1971, s.400). Böylece

İtalya Avrupa bütünleşmesi sayesinde kapitalist Batı ekonomisiyle eklenerek ekonomik güç açığını kapatmaya yönelik ciddi bir adım atacaktı.

Belçika, Hollanda ve Lüksemburg açısından bakıldığında ise her biri için Avrupa bütünleşmesinin reel politik gerekçelerinin ortak olduğu söylenebilir. Bu üç küçük ama güçlü ekonomi için Almanya ve Fransa arasındaki ekonomik merkezli bütünleşmeden ayrı kalmak akılcı değildi (Langenhove, 1946, s.160). Zaten üç ülke arasında belli bir geçmişe sahip gümrük birliği düzeyinde bir ekonomik bütünleşmede vardı. Bu üç ülke için hem Alman yayılcılığının kontrol altına alınmasına hem de komünist devrimin yeşermesine imkân vermeyecek ekonomik çözüm Avrupa bütünleşmesiydi.

6. AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİNİN VAROLUŞ KRİZ

“Bütünleşme eşit güçte olmayan devletler arasında gelecekteki çatışma riskini ortadan kaldıracak güvenilir bir taahhüt tesis etmeye hizmet edebilir” (Eilstrup-Sangiovanni & Verdier, 2005, s.99). Bu tespiti uygun olarak, Orijinal Altı'nın, gelecekte olası bir Alman yayılcılığına karşı Avrupa bütünleşmesi bağlamında ekonomik bir işbirliğine gitmesi reel politik düsturlarla örtüşmektedir. Böylece Almanya'nın olası yayılcılığı bir yandan kontrol altına alınırken, öte yandan Almanya'nın birikimi ve kaynakları üye devletlerin ekonomik büyümelerinin motor gücü olabilecekti.

Öte yandan, Marshall yardımı, 1948 – 1952 yılları arasında Orijinal Altı'nın ekonomisine can suyu oldu ve ekonomik iyileşmenin komünizmle mücadelede epey tesiri görüldü. Örneğin İtalya'da siyasal propagandasını komünizm karşıtlığına ve Marshall yardımlarına dayandıran Hıristiyan Demokrat Parti seçimi kazanırken, kampanyasını Marshall yardımlarına ve Amerikan karşıtlığına dayandıran komünist parti ise tahmin edilenden çok daha az oy alabildi. Fransa'da ise, Marshall yardımının getirdiği olumlu havayla komünistler 1947-52 döneminde hükümetten dışlandı (Mee, 1984, s.251). Ancak ekonomik canlanmanın, ekonomik güce tahvil edilebilmesinin yolu, canlanmanın sürdürülebilir olmasından geçiyordu. Üye devletler, Avrupa bütünleşmesinin üreteceği ekonomik refah sayesinde komünizm tehdidini marjinalleştirebileceklerdi.

Orijinal Altı yüksek siyaset alanında egemenlik devrine son derece soğuktur. Bunu destekleyen bir başka gelişme, AKÇT modeli ile planlanan Avrupa Savunma Topluluğu'nun ABD'nin ciddi baskılarına rağmen Fransa tarafından hayata geçirilmemesidir. Nitekim Fransa'nın önerdiği Avrupa bütünleşme projesinin amacı, en başından beri, kendisi için federal Avrupa yapısını desteklemek değil, ulus devleti güçlendirmektedir (Milward, 1984). Hatta Avrupa Kömür Çelik Topluluğu'nun (AKÇT) kurulmasına yol açan Schuman Bildirgesi'nde federalist yanlısı dil kullanmasının nedeni, Fransız sanayisinin sorunların çözümü için ABD'den destek almaktır. O nedenle federalizm kendi içinde amaç değil, araçtır (Gavin, 2010).

Üye devletler, bütünleşme kapsamında AKÇT, AET ve AAET kurumlarını kurmuştur. Üye devletler, AKÇT sayesinde örneğin 1953 ekonomik durgunluğunu fazla zorluk yaşamadan atlatabilmişti. AET,

ekonomik büyümelerini uyararak ekonomik refahın, dolayısıyla ekonomik gücün artırılmasına hizmet etmiştir. Süveyş krizi sonrasında Arap petrol ambargosu gösterdi ki üye devletlerin enerji açığı olacaktı. AAET üye devletlerin gelecekte Arap petrolüne bağımlılığına karşı alternatif geliştirmeleri üye devletlerin ulusal çıkarlarıydı. Kısacası, bütünleşme kurumları, üyelerin ulusal çıkarını gözeten bir anlayışla kuruluyor ve çoğalıyordu. Ayrıca, bu kurumların karar alma süreçlerinde devletlerin son belirleyici olduğu açıktır.

Yukarıdaki bilgiler ışığında, Avrupa bütünleşmesi, i) üye devletlere ekonomik araçları politik amaçları doğrultusunda kullanmalarına olanak veren ii) üye devletlerin ekonomik güçlerine olumlu katkı sunan alçak politika alanında bir işlevsel işbirliği olarak tarif edilebilir. Bu nedenle, Avrupa bütünleşmesi reel politik düsturlara uygun bir projedir. Bu çerçevede, üye devletin ulusal çıkarlarına hizmet ettiği ölçüde Avrupa bütünleşmesinin varlığı sorgulanır olmayacaktır.

Şu halde, tıpkı kuruluş döneminde olduğu gibi bugün de Avrupa bütünleşmesi üye devletlerin -geniş anlamıyla- ulusal çıkarlarına, -dar anlamıyla- ulusal ekonomik güçlerine olumlu katkı sunmayı sürdürdüğü takdirde varlık nedeni tartışmaya açılmayacaktır. Avrupa bütünleşmesi, ekonomik bütünleşmedir, dolayısıyla üye devletlerin ekonomik güçlerini artırmaya yardımcı olmalıdır. Eğer Avrupa bütünleşmesinin kurum ve/veya kuralları, 2008 krizinde olduğu gibi üye devletlerin ekonomik güçlerini olumsuz etkileyecek çıktılar üretirse, Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizine girmesi kaçınılmazdır. Üstelik bu çıktılar Almanya örneğinde olduğu gibi bir ülkenin gücünü orantısız biçimde artırıyorsa bütünleşmenin dağılması masada bir seçenektir.

1970'li yılların ikinci yarısından sonra Avrupa bütünleşmesi benzeri görülmemiş bir varoluş krizi yaşadı. Avrupa bütünleşmesi ve kurumları önce Bretton Woods sisteminin çökmesi, ardından Arap petrol ambargosunun yol açtığı petrol krizi nedeniyle küresel ekonomik krizden etkilendi. Üye devletler ilk petrol krizi (1974-75) üye devlet için şoke edici oldu. Pek çoğu için savaş sonrasında ilk kez üretim oldukça keskin düşüşle daraldı (Griffiths, 2006, s.185) Durgunluğa yüksek işsizlik ve yüksek enflasyon baskısı eşlik etti (Aldcroft, 2001, 188). Açık bir ifadeyle üye ülkeler daha önce görülmemiş bir ekonomik fenomen olan stagflasyonla mücadele etmek zorunda kaldılar ve ekonomileri ciddi sarsıldı. Doğal olarak bütünleşmeye ilgilerini kaybederek, iç ekonomik sorunlarını çözmeye çalıştılar. Bütünleşme cazibesini yitirmeye ve tartışılmaya başlandı. Hatta bu dönemde Avrupa kötümserliği (Europessimism) ortaya çıktı. Bazı akademisyenler Avrupa bütünleşmesinin dağılma olasılığını konusunda uyardı. Hatta Avrupa Toplulukları kurumlarının öncü üyeleri açıkça Avrupa bütünleşmesinin içinde bulunduğu kasvetli durumu dile getiriyorlardı. Örneğin, Roma Anlaşmalarının 25. yıldönümünde Avrupa Parlamentosu başkanı AET'yi ölümcül kalp hastasına benzetmişti (Lagerfeld, 1990, s.66). Özetle, o dönemde de tıpkı 2008 ekonomik krizi sonrasında olduğu gibi Avrupa bütünleşmesinin dağılacağı yönündeki tartışmalar popülerlik kazanmıştı.

Tarihsel kanıtlar göstermektedir ki üye devletler küresel çaplı ekonomik krizlerin yol açtığı bütünleşmeye ilişkin varoluş tartışmalarından çözüm üretme konusunda mahirdir. Üye devletler 1970'lerdeki duraklama döneminden, dolayısıyla varoluş krizinden, bütünleşmeyi 1987'de ortak pazara taşıyarak çıkmışlardı. AB'nin küresel ekonomik krizler nedeniyle dağılacağını öngörmek pek aceleci bir tahlildir. Ne var ki Avrupa bütünleşmesinin ekonomik ve parasal bütünleşme düzeyinde kaldığını hatırlamak gerekir. Üye devletlerin varoluş krizlerinden çıkış için bütünleşmeyi bir üst düzeye taşıma çözümlerinin işleyeceği şüphelidir. Birincisi, artan üye sayısı ile beraber ulusal çıkar hesaplamaları daha karmaşık hale gelmektedir. İkincisi, Avrupa bütünleşmesi için bir üst düzey bütünleşme, yani tam ekonomik birlik yüksek siyaset alanına yetki devrini gerektirecektir. Oysa Avrupa bütünleşmesi hiçbir zaman yüksek siyaset alanına yetki devri gerektiren bir bütünleşme düzeyine kasıtlı olarak erişmemiştir. Bugün itibarıyla, üye devletler, bırakın siyasal bütünleşmeyi, ekonomik ve parasal bütünleşme düzeyinin bir üst seviyesi olan tam ekonomik birlik aşamasına, yani ekonomik federalizme halen son derece mesafelidir.

7. SONUÇ

2008 küresel ekonomik krizi, Avrupa bütünleşmesinin varlığını ve işlevini sorgulatır hale geldi. Diğer bir ifadeyle, Avrupa bütünleşmesinin sürdürülüp sürdürülemeyeceği akademik ve entelektüel platformlarda tartışılır hale geldi. Örneği, son kriz Almanya'nın, bütünleşmesinin rakipsiz lider ülkesi olduğu gerçeğini adeta perçinledi. Bu durumun Avrupa bütünleşmesinin ruhuna ters olduğunu kabul etmek gerekir.

Makale Avrupa bütünleşmesinin hayata geçirilme gerekçeleri ile Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizleri arasındaki ilişkiyi göstermeyi amaçladı. Bu izaha dayanak oluşturması amacıyla, Avrupa bütünleşmesinin tarihsel kökenlerine inilerek, bütünleşmenin planlanma ve uygulanma mantığına bakıldı. Elbette Avrupa bütünleşmesi hayata geçirildiği yıllardaki uluslararası siyasal şartlar altmış yıldır aynı değil; ancak üye devletlerin her şart altında Avrupa bütünleşmesinden beklentileri değişmedi: Ekonomik gücün artması. Bunun aksi şimdiye kadar bir akademik çalışmada çürütülemedi.

Makalede Avrupa bütünleşmesinin içine yerleşik reel politik mantığı gereğince, ekonomik sorunların derinliği ve çapı ölçüsünde bütünleşmenin varoluş krizine girdiği ve gireceği sonucuna ulaşıldı. Ancak şu hususların altını çizmekte yarar var: Birincisi, Avrupa bütünleşmesinin varoluş krizine girmesinden dolayı mutlaka dağılıma sürecine girebileceği sonucuna varılamaz. İkincisi, üye devletler ve Avrupa bütünleşmesi kurumları, bugüne kadar, varoluş krizlerini atlatabilecek çözümler üretmekle birlikte, bütünleşmenin düzeyi nedeniyle çözüm alternatifleri sınırlanmaktadır.

KAYNAKLAR

Aldcroft, D. H. (2001). *The European economy 1914 – 2004*. New York: Routledge

Agreement for an International Authority for Ruhr (1949). Erişim <http://www.ena.lu/>

Best, A., Hanhimaki, J. M., Maiolo, J. A., & Schulze, K. E. (2004). *International history of the twentieth century*. London and New York: Routledge.

Binnendijk, H. & Kugler, R. (2004). Transform NATO – Don't end it. *National Interest*, 75, 72-76.

Byrnes, R. F. (1956). Soviet policy toward Western Europe since Stalin. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 303, 166 – 178.

Cohn, T. H. (2002). *Global political economy: Theory and practice*. New York: Longman.

Çaman, E. (2007). Uluslararası ilişkilerde (neo)realist paradigmanın Almanya'daki gelişimi ve evrimi: Kindermann ve Münih okulu. *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 2, 36-52.

Dedman, M. (1996). *The origins and development of the European Union 1945-95: A history of European integration*. London and New York: Routledge.

Dinan, D. (1994). *Ever closer union? An introduction to the European Community*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.

Eilstrup-Sangiovanni, M. & Verdier, D. (2005). European Integration as a solution to war. *European Journal of International Relations*, 11, 99-135.

Evans, T. & Wilson, P (1992). Regime theory and the English School of international relations: A comparison. *Millennium*, 21, 329 -351.

Gavin, V. (2010). Were the interests really parallel? The United States, Western Europe and the early years of the European integration project. *Journal of Transatlantic Studies*, 8, 32-43.

Graebner, N. A. (1969). Cold War origins and the continuing debate. *The Journal of Conflict Resolution*, 13, 123 – 131.

Hogan, M. (1983). *The Marshall Plan: America, Britain and the reconstruction of Western Europe 1947-1952*. New York: Cambridge University Press.

Griffiths, R. T. (2006). *A dismal decade? European integration in the 1970s. İçinde Desmond Dinan (Der.). Origins and Evolutions of the European Union (169-190)*. Oxford: Oxford University Press.

Irwing, R. E. M. (1976). Italy's Christian Democrats and European integration. *International Affairs*, 52, 400-416.

Kunz, D. B. (1997). The Marshall Plan reconsidered: A complex of motives. *Foreign Affairs*, 76, 162 – 170.

Lagerfeld, S. (1990). Europhoria, *Wilson Quarterly*, 11, 57-67.

- Leffler, M. P. (1992). *Preponderance of power: National security, the Truman Administration, and the Cold War*. Stanford: Stanford University Press
- Lynch, F. M. B. (1984). Resolving the paradox of the Monnet Plan: National and international planning in French reconstruction. *The Economic History Review*, 37, 232 – 233.
- Marshall, G. (1947). *Commencement address at Harvard University*. Cambridge, Massachusetts. Erişim: http://library.harvard.edu/sites/default/files/1947_marshall.pdf
- Mearsheimer, J. (1990). Back to the future: Instability in Europe after the Cold War. *International Security*, 15, 5-56.
- Mee, C. L. (1984). *The Marshall Plan: The launching of Pax Americana*. New York: Simon and Schuster:
- Milward, A. (1984). *The reconstruction of Western Europe 1945–1951*. London: Methuen & Co.
- Morgenthau, H. J. (1960). *Politics among nations: The struggle for power and peace*. New York: Alfred A. Knopf.
- Öniş, Z. & Kutlay, M. (2012). Ekonomik bütünleşme/siyasal parçalanmışlık paradoksu: Avro krizi ve Avrupa Birliği'nin geleceği. *Uluslararası İlişkiler*, 9, 3-22.
- Realism or realpolitik. Glossary of terms for conflict management and peacebuilding online içinde. Erişim <http://glossary.usip.org/resource/realism-or-realpolitik>
- Schuman Declaration. (1950). Erişim adresi http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/europe-day/schuman-declaration/index_en.htm
- Schwabe, K. (2001). The Cold War and European integration, 1947–63. *Diplomacy & Statecraft*, 12, 18-34.
- Schwarzenberger, G. (1941). *Power politics*. London: Cape.
- Van Langenhove, F. (1946). Belgium's role in Europe. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 247, 160-164.
- Viner, J. (1958). *The Long View and the Short: Studies in Economic Theory and Policy*. New York: Free Pres.
- Waltz, K. (1986). Reductionist and systemic theories. İçinde Robert Keohane (Der.), *Neo-realism and its critics* (47-69). New York: Columbia University Press.
- Willis, R. F. (1971). *Italy chooses Europe*. London and New York: Oxford University Press.

Yazar Hakkında Bilgi:

Halit Burç Aka, 1999 yılında Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden mezun olmuştur. Prof. Dr. Esat Çam'ın asistanı olarak akademik hayatına başlamış ve 2009 yılında Prof. Dr. Beril Dedeoğlu'nun yönetimindeki teziyle Marmara Üniversitesi AB Enstitüsü AB Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler anabilim dalından doktorasını almıştır. Eylül 2014 itibariyle Namık Kemal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümü öğretim üyesidir. Avrupa Bütünleşmesi, Türkiye – AB İlişkileri, Dış Politika Analizi uzmanlık konularıdır.

Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri

Namık Kemal University Papers on Social Science

No: 07/2014 (Özel Sayı)

Uluslararası Ekonometri, Yönelem Araştırması Ve İstatistik Sempozyumu'nun Bibliyometrik Analizi

İ. Esen YILDIRIM, Özlem ERGÜT

No: 06/2014

Amasya İlinin Alternatif Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Burhanettin ZENGİN, Emrah ÖZTÜRK, Hamide SALHA

No: 05/2014

Tekirdağ İli ve İlçelerinde Kadın Girişimcilik Kültürü ve Makro Ekonomiye Etkileri ve Sonuçları; Alınması Gereken Tedbirler ve Çözüm Önerileri

Muharrem BAKKAL, Süreyya BAKKAL, Hakan KILCI, Nermin AKARÇAY

No: 04/2014

Tarihsel Gelişim İçinde Üniter Bir Yapıda Yerel Yönetim: İngiltere Örneği

Müzehher YAMAÇ

No: 03/2014

Özel Hastanelerde İşletmecilik Sorunları: Tekirdağ/ Süleymanpaşa Merkez İlçesinde Bir Örnek Olay İncelemesi

Murat Selim SELVİ – Mustafa GÜNEY – Hayriye IŞIK

No: 02/2014

Bir Aktif İstihdam Politikası Aracı Olarak Toplum Yararına Çalışma Programlarının Edirne İlinde 2009-2011 Yılları Arasındaki Uygulaması ve Programlar Bitmeden Ayrılan Katılımcılara Yönelik Analiz

M. Engin SANAL

No: 01/2014

Organik Gıda Sertifikasyonlarının ve Etiketlemelerinin Türkiye Gıda Sektörü İşletmelerinin İtibarı Üzerindeki Etkisi

Ayça CAN KIRGIZ

No: 06/2013

Yerli Halkın Üniversite Algılaması: Trakya Üniversitesi Örneği

Ebru Z. BOYACIOĞLU - Adil OĞUZHAN

No: 05/2013

Kamu Yönetiminin Yeniden Örgütlenmesi ve Kamu Hizmetlerinin Yürütülmesinde Yerellik İlkesi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği

Fatih KIRIŞIK

No: 04/2013

A Review of Empirical Studies On Relationship Marketing

Ayşegül DONMAZ – Emine Mediha SAYIL – Ayşe AKYOL

No: 03/2013

İktisadi Kalkınma Kuramlarına Eleştirel Yaklaşım

E. Recep ERBAY – Miray ÖZDEN